

NORGESVEL
DET KONGELIGE SELSKAP FOR NORGES VEL

Årsrapport 2019

Det Kongelige Selskap for
Norges Vel

Lokal drivkraft

Norges Vel er en ideell og uavhengig organisasjon som brenner for gode og livskraftige lokalsamfunn der folk kan bo, jobbe og leve.

Innhold

Preses har ordet	3
------------------	---

VIRKSOMHETEN

Utviklingsprosjekter i Norge	5
Utviklingsprosjekter internasjonalt	8
Landbruk og eiendom	11
Medlem og kommunikasjon	13
Hederspriser og legater	14

ORGANISASJONEN

Dette er Norges Vel	15
Organisasjonsstruktur	17
Norges Vels styrende organer	17

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP

Med revisors beretning	19
------------------------	----

Norges Vel driver næringsutvikling på et ideelt grunnlag. Fordi lokal verdiskaping er en forutsetning for å nå målet vårt om gode og livskraftige lokalsamfunn. Vi jobber med dette både i Norge og internasjonalt.

Eli Grete Høyvik, preses

Kor står vi no?

Tja – det kjem an på auga som ser – det halvtomme eller det halvfulle glaset! 2019 var eit krevjande år for Norges Vel. Den spådde nedgangen i verksemder som hadde bruk for å heidre tilsette 30 år etter førre økonomiske krise og høg arbeidsløyse slo til. Men takka vere fornuftig økonomistyring, tilslag på fleire internasjonale prosjekt og økonomisk draghjelp frå global økonomi i form av finansinntekter, vart det ikkje så verst resultat likevel.

Norges Vel sin misjon og visjon er å bidra til å bygge livskraftige lokalsamfunn. Vi har også kultur for å tole ein støyt eller to som organisasjon. Det vitnar 210 års eksistens for! Det ligg liksom i DNA'et til organisasjonen at vi må stå for ei påkjenning og reise oss att.

Det er mange mørke skyer i horisonten for tida – klimaendringar, overutnytting av natur, artar som forsvinn, global uro og flyktningestraumar. Nokre av skyene er ikkje lenger i horisonten, men sørger bokstaveleg tala alt no for uføreseieleg ver som ekstrem nedbør og flaum og ras, eller for tørke, skogbrannar og håplause forhold for dei som skal skaffe oss mat i områda som blir råka. På toppen av dette kjem altså ein global pandemi og bokstaveleg tala stenger ned den verda vi er vande med. Pandemien råkar oss alle på ulike måtar, men råkar også ulikt. Det blir fort den gamle saga om «Kong Salomo og Jørgen Hattemaker». Nokre land har ressursar til å betale seg ut av krisa, andre får ta det som kjem.

Den lange historia til Norges Vel har lært oss at det er dei basale behova vi menneske må prioritere når ytre fare trugar. Difor gjorde Norges Vel truleg veldig rett i å prioritere framtidens mat høgt på agendaen i strategien som vart vedteken i 2018. No er det i alle media fokus på produksjon av trygg mat frå hav og jord.

Og her er vi ved det halvfulle glaset! Norges Vel med sine gode fagfolk, gjennomprøvde verktøy og metodar kan og vil bidra. Norges Vel har kunnskap, erfaring og fornuftige organisasjonsprinsipp og samarbeidsløysingar for å skaffe lønsame verksemder og livskraftige lokalsamfunn. Og det gjer vi i fullt mon. I Årsrapporten under kan de lese meir i detalj om dei mange prosjekta vi er involverte i.

I 2019 har vi engasjert oss og drege lass for å styrke fjellandbruket, etablere bruksgenbank for eldre plantemateriale og for å dra fleire verksemder med i Économusée-nettverket – Handverkarar i arbeid. Vi har kursa og rådgitt bønder i klimasmart landbruk for å senke klimautslepp og gjere garden til energiproducent mellom anna gjennom å nytte solenergi. 950 gründarar og bedriftsleiarar på Austlandet har fått kursing og rettleiing for å skape levedyktige verksemder og stå betre rusta til ein kvardag som sjølvstendig næringsdrivande.

På det internasjonale området har det skjedd mykje i 2019. Spesielt vil eg trekke fram den omfattande avtalen med Noreg sin ambassade i Mosambik, der Norges Vel tek over eit oppstarta prosjekt, CEPAQ - forskings- og utviklingssenter for akvakultur, og får ansvar for å drifte dette vidare i fem år. Dette tyder på at vi har høg tillit og «standing» i det internasjonale bistandsarbeidet. Dette trur eg er fordi vi fokuserer på resultat for dei som er nærast på jorda og matproduksjonen og har tilfredstillande kontroll med at midlane vert brukte til å skape langtidverknader for dei som ressursane var tiltenkt.

Det er næringsutvikling, trygg mat og gode samvirkeløysingar for produsentane som står i fokus for Norges Vel i det internasjonale arbeidet. Gode døme på dette er framveksten av ei berekraftig oppdrettsnæring for Tilapia i Madagaskar, cashew- og peanøtter i Mosambik, og at det skal gå an å livnære familien på å dyrke ris i Tanzania.

Vi oppgraderer og utviklar eigedommane våre der vi finn det tenleg. Det er kjekt å høyre «ungaglam» som vi seier i Sogn, frå Steinerskulen på tunet på Hellerud. Og det er flott å sjå entusiasmen for vitalisering av det øvrige arealet der. Og det er edrueleg og økonomisk forsvarleg forvaltning av eigedommane på Øverland og Fosen. Og slik må det vere i desse krevjande tider for selskapet. Eigedommane skal styrke føremålet med Norges Vel – viss ikkje må vi vurdere om andre kan drive dei betre.

Covid-19 utfordrar Norges Vel på mange måtar. Eg har stor respekt for måten utfordringane er takla på. Tilsette skal kjenne seg trygge for eiga helse og for arbeidsplassen sin i framtida. Særleg i det internasjonale arbeidet med stor reiseverksemd blir råka Helsestyresmaktene sine restriksjonar. Men det set sjølvsgt også i gang kreativitet og bringer på bordet nye løysingar

Det er ein talemåte i økonomikrinsar at ein ikkje må kaste vekk moglegheitene ei god krise kan gi. Vel – det kjennes litt barskt i desse tider, når mange er redde både for helsa og levebrødet sitt. Men det er ei sanning i det. Vi må bruke tida til å rydde i kjellar og loft, inkludert i hovuda våre. Vi må finne nye vegar å gå for å skape nytt og halde oppe dei berekraftige produksjonsmåtene som peikar fram mot nye 200 år! 2019 er historie og bringa mykje nytt. 2020 er ei heilt anna historie, og det er nok å ta fatt i for ein organisasjon som Norges Vel!

Eli Grete Høyvik

Lokal verdiskaping og klimasmart matproduksjon

Mer enn noen gang har vi behov for å sikre innovativ bruk av landets egne ressurser, både for matsikkerhet og for å utvikle og bevare lokale arbeidsplasser landet rundt. Norges Vels strategi for utviklingsarbeidet i Norge er rettet mot FNs bærekraftsmål 12 om ansvarlig forbruk og produksjon. Vi vil bidra i arbeidet med å omstille Norge til et lavutslippssamfunn som forvalter landets ressurser effektivt og til varig nytte. I året som gikk har vi arbeidet med løsninger for klimasmart norsk matproduksjon, samarbeid og kunnskapsdeling.

Møter med politikere og arbeid med politiske prosesser for å påvirke rammebetingelser er en viktig del av vårt arbeid for å kunne skape prosjekter for ny næring rundt om i Norge. I 2019 hadde vi flere slike møter om blant annet Ressurscenter for fjellandbruket, Bruksbank for eldre plantemateriale, écomusée-utvidelse og ikke minst for å bevare den viktige organisasjonstøtten fra Landbruks og Matdepartementet.

Som igangsetter av verdikjedeprojekter innen landbruk og marine næringer ønsker vi i 2020 spesielt å fokusere på verdikjeder knyttet til plantemangfold, bærekraftig kystfiske og matturisme foruten videreføring av algesatsingen. Hovedfokus innen området klimatiltak i landbruket er Bonden som egen energiproducent.

HJELPER KLIMASMARTE BØNDER Å PRODUSERE ENERGI

Det har vært stort fokus på klimasmart landbruk i 2019. Landbruket og matnæringen har ikke bare ansvaret for å sikre forbrukerne trygg og variert kvalitetsmat, men bør også være en spydspiss for å redusere klimautslippene. Norges Vel vil bidra til at bønder kan produsere energi basert på fornybare energikilder fra egen gård.

Over 300 bønder har deltatt på Norges Vels solenergikurs som er gjennomført på flere steder i landet. Vi har innledet et samarbeid med Norsk Fjølfeag som har medlemmer med mange store takflater som egner seg for solenergi. I tillegg har vi utviklet et pilotkurs som omfatter både sol- og bioenergi. Det er også utviklet en veileder for et fossilfritt landbruk som skal lanseres i 2020.

I tillegg til kurs og veileder rettet mot bønder, jobber energiteamet aktivt sammen med Norsk Landbruksrådgivning for å få på plass en lavterskel energirådgivning for bønder samt å få på plass teknologipiloter på norske gårdsbruk for å øke kompetansen om hvordan nye teknologiske løsninger fungerer i praktisk bruk på gården.

BRUKSGENBANK FOR MATSIKKERHET OG NY NÆRING

Tap av biologisk mangfold er en av de største truslene mot matsikkerhet. Norsk Bruksgenbank SA er etablert for å ta vare på nordisk plantegenetisk mangfold, og Norges Vel driver sekretariat for samvirket.

Den nye bruksgenbanken tar frem igjen eldre norske og nordiske plantesorter som har andre egenskaper enn dagens sorter. Disse plantesortene oppformerer for kommersiell dyrking og kan bidra til både matsikkerhet, nye næringsmuligheter og økt mangfold til forbrukerne. Norsk Bruksgenbank tilbyr i dag 52 forskjellige kornsorter og 13 grønnsakssorter.

Høsten 2019 ble det sådd ut 92 forskjellige kornsorter på et prøvefelt på Hellerud gård. Tilsvarende antall vil sås ut i vår. Kornsortene er hentet inn fra nordisk kornnettverk for å teste hvordan dette mangfoldet presterer under norske forhold. Sortsmateriale som viser gode egenskaper vil vurderes tatt inn i bruksgenbanken i tillegg til at vi fornyer sortene som allerede finnes i Bruksgenbanken.

I november arrangerte Fridtjof Nansen Institutt og Norges Vel et seminar om og med bruksgenbanker fra Europa. Målet var å dra nytte av andre lands erfaringer og lære hvordan plantemangfoldet i landbruket kan økes via bruksgenbanker.

Det er utviklet nye nettsider som ble lansert i 2020: www.norskbruksgenbank.no

HJELPER GRÜNDERE I STARTFASEN

Nye robuste arbeidsplasser bidrar til verdiskaping og samfunnsutvikling. Gjennom fylkenes etablerertjenester hjelper Norges Vel gründere i startfasen med kunnskap og rådgiving for å lykkes.

Norges Vel driver Etablerertjenesten på Øvre Romerike, Etablerertjenesten i Follo og Etablererservice for hele Østfold. I 2019 har mer enn 950 gründere deltatt på i alt 57 kurs, og vi har hatt over 600 veiledningstimer.

Gjennom etablerertjenesten bidrar vi med næringsfaglig vurdering, forretningsplanveiledning, etablererveiledning og kursing innen forskjellige forretningsmessige fagfelt. I tillegg holder vi grunnkurs med fokus på valg av selskapsform, formelle krav, skatt, personlige rettigheter, forretningsjus og kommersiell tilnærming.

Mange bønder har behov for tilleggsinntekter til gårdsdrift, og vi har også gjennomført kurs i egen regi for næringsbirøktere og for landbruket.

UTREDER ET NASJONALT SENTER FOR FJELLANDBRUKET

Fjellområdene i Norge har større utfordringer når det gjelder befolknings- og næringsutvikling enn resten av landet. På oppfordring fra Øystre Slidre kommune leder nå Norges Vel et forprosjekt om et mulig nasjonalt senter for fjellandbruket med utgangspunkt i den tidligere forsøksgården Løken gård.

Forprosjektet skal utrede muligheter for å støtte opp under fjell- og fjellnære samfunns livsgrunnlag og mulighetene til å bruke fjellets ressurser i en bærekraftig

framtid. Hovedmålsettingen for det nasjonale ressurscenteret er oppnåelse av et lønnsomt og klimasmart landbruk i fjellregionen med utgangspunkt i fjellområdenes særtrekk og fortrinn. Norges Vel har hatt regionale workshops og møter med næringsaktører, FoU-miljøer og politikere og det er et samstemt behov og ønske om en slik koordinerende enhet for å styrke fjellandbruket.

Forprosjektet skal ende opp med en rapport om hvordan et nasjonalt senter for fjellandbruket kan organiseres og finansieres, og er ferdig i løpet av første halvår 2020.

ET KONSEPT FOR LOKAL KULTUR- OG MATTURISME

Kultur- og matturisme er en økende trend i verden og i Norge. Norges Vel leder arbeidet med Économusée-konseptet i Norge som er et nettverk av innovative håndverksbedrifter. Gjennom bevaring av vår kulturarv bidrar nettverket til lokal næringsutvikling og arbeidsplasser.

Tingvollstost som er kjent for verdens beste ost, Kraftkar, åpnet som Économusée i 2019. I dag har nettverket 13 Norske bedrifter og nær 100 Europeiske og Canadiske.

Hittil har foreningen bidratt til å bevare 188 arbeidsplasser og å etablere 5,5 nye arbeidsplasser i Norge.

Norges Vel har blitt samarbeidspartner i et Interreg-prosjekt for Øresund, Kattegat og Skagerak med delmål om å etablere flere économusées i Sverige, Danmark og Norge. Norges Vel vil være rådgiver for de andre landene, i tillegg til å utvikle flere économusées i Østlandsregionen.

Économusée-nettverket, som hittil har vært konsentrert om Vestlandet, vil dermed bli et nasjonalt nettverk. Vi arbeider også med finne finansiering til å utvikle det nasjonale nettverket ytterligere med interesserte håndverksbedrifter både i Trøndelag og i Nordland.

Det er utviklet nye nettsider som ble lansert i 2020: www.economusee.no

Stor vekst i internasjonale prosjekter

2019 var et aktivt år med betydelig vekst for Norges Vels internasjonale arbeid. Både antall og omfanget av prosjektene økte. Strategien vår retter seg spesielt mot FNs globale bærekraftsmål 2, 8 og 17. Vi bidrar til at lokalsamfunn får økte inntekter og flere arbeidsplasser gjennom bærekraftig og klimavennlig bruk av lokale naturressurser. Vi jobber med organiserte småprodusenter, entreprenører og små og mellomstore bedrifter.

I august signerte Norges Vel en avtale med Norges ambassade i Mosambik om å drifte CEPAQ, Mosambiks forsknings- og utviklingscenter for akvakultur, over en femårsperiode. Prosjektets omfang gjør at Norges utenriksdepartement (UD) ønsker permanent tilstedeværelse i landet for å sikre trygg forvaltning av midler og personale. Et kontor i Mosambik er derfor under etablering.

2019 var også det siste året av den fireårige avtalen med Norad og søknad om ny, fireårig avtale ble sendt i høst. Vi har siden 2016 oppnådd solide resultater og fortsetter med cashew i Mosambik, tilapia på Madagaskar og ris i Tanzania, og skal gjøre enda mer for å involvere kvinner og ungdommer i programmene våre.

I 2020 er fokuset god implementering av inngått avtaler. Vi skal øke synligheten av resultatene av arbeidet vårt og dele erfaringer og synspunkter. Når dette skrives er både Norge og våre partnerland mer eller mindre stengt som følge av korona-viruset. Vi vet ikke hvilke konsekvenser viruset vil ha på sikt for oss eller våre samarbeidspartnere. Men vi vet at de som hadde minst i utgangspunktet sannsynligvis vil få det enda tøffere og at Norges Vels internasjonale arbeid med matsikkerhet og inntekter til lokale bønder brått har blitt enda viktigere.

VERDIKJEDE FOR FISKEOPPDRETT PÅ MADAGASKAR

Manglende tilgang til innsatsfaktorer, kapital, kunnskap og logistikk er bare noen av utfordringene for små og mellomstore bedrifters vekst i afrikanske land. På Madagaskar har vi derfor bygd en hel verdikjede knyttet til fiskeoppdrett av tilapia.

Kooperativ-unionen Tilapia De l'est (TDE) er etablert som en del av prosjektet og organiserer syv kooperativer med til sammen 339 lønnsomme fiskeoppdrettere.

TDE har 28 ansatte og har etablert et klekkeri som produserer yngel og sørger for både distribusjon av settefisk og førsteklasses fôr til oppdretterne. Nyhøstet fisk blir hentet fra oppdretterne og levert til et mottak, også dette etablert gjennom prosjektet, sortert og kjørt videre til lokale markeder og i hovedstaden Antananarivo.

I 2019 produserte oppdretterne i prosjektet ca. 400 tonn tilapia. Oppdretterne har tredoblet månedsinntekten sin og ligger godt over snittet for Madagaskar. I tillegg til inntekter for den enkelte oppdretteren bidrar prosjektet til å forsyne befolkningen på Madagaskar med livsviktige proteiner.

TDE er i ferd med å bli en bærekraftig kommersiell aktør og gjennom doblet produksjon skal de om et par år generere nok inntekter til å stå på egne bein.

SKAL PRODUSERE AFLASAFE FOR TRYGG MAT I MOSAMBIK

Mange cashewnøtt-bønder i Mosambik dyrker også peanøtter, men det er et betydelig problem med aflatoksin, en muggsoppgift som kan finnes i matvarer som peanøtter, mais og kassava. Med støtte fra Norges Vel i 2019 et prosjekt for å produsere et forebyggende biologisk produkt som heter AflaSafe i Mosambik.

Det vil gi bøndene muligheten til å forebygge aflatoksin, i tillegg til at produksjon, distribusjon og høyere matvarekvalitet vil bidra til å etablere flere arbeidsplasser. Peanøtter som er uten aflatoksin blir trygge for lokale forbrukere, og vil også kunne selges til særegne markeder som lokale kylling-selskaper og til internasjonale markeder for en høyere pris.

Et lokalt laboratorium er betydelig oppgradert og en fabrikk skal etter planen produsere AflaSafe i Mosambik innen utgangen av 2020. I 2019 fikk 800 bønder opplæring i bruk av AflaSafe og ca. 400 hektar med peanøtt-planter ble behandlet med AflaSafe importert fra Tanzania. Effekten vil kunne måles ved innhøstingen i april/mai.

Aflatoksin utgjør en stor helsetrussel for både mennesker og produksjonsdyr i mange fattige land, hvor tilgang på matvarer og muligheten til å teste matvarer er begrenset. Målet er å skape tilstrekkelig produksjon av AflaSafe i Mosambik til å sikre nasjonal tilgang til produktet. Dette vil hjelpe bøndene, men er også til fordel for forbrukere som daglig konsumerer mat med aflatoksiner. AflaSafe er bygget opp slik at plantene får naturlig beskyttelse og produktet skader hverken mennesker, miljø eller mat.

FRA SELVBERGING TIL FORRETNING FOR RISPRODUSENTER I TANZANIA

Risproduksjonen i Tanzania er preget av at småbønder produserer til eget forbruk og det er lite inntekter å hente fra produksjonen. Målet med programmet i Tanzania har vært å gå fra selvbergingsjordbruk til lønnsom matproduksjon.

Og dette har vi lyktes med. 4000 risbønder har vært direkte involvert i prosjektet de siste fire årene. Innen utgangen av 2019 hadde de økt produksjonen sin med over 70 prosent.

I tillegg er det etablert to risselskaper eid av lokale risbønder og i 2019 omsatte disse to selskapene over 600 tonn ris.

I tillegg til risbøndene selv, har prosjektet også hatt store ringvirkninger for andre medlemmer i husstanden. Deltakerne i programmet rapporterer om bedre kosthold for familien og lengre skolegang for barna.

Både i 2019 og i tidligere år har det blitt jobbet mye med å få på plass et politiske rammeverk som gjør det lettere for bønder og små og mellomstore bedrifter å drive landbruk i Tanzania. Myndighetene i Tanzania opphevet i 2019 tjue avgifter knyttet til lisensiering og tillatelser for landbruksproduksjon. Norges Vels lokale partner, Rice Council of Tanzania (RCT), deltok aktivt i prosessen med politisk påvirkningsarbeid for å redusere disse avgiftene.

Norges Vels eiendommer

Norges Vel eier tre store eiendommer som forvaltes i tråd med organisasjonens strategier: Øverland og Hellerud i Viken fylke, samt Varghiet Skoger i Trøndelag fylke.

Norges Vels eiendommer på Østlandet omfatter 4 400 dekar jord og skog, hvorav 1 300 dekar er jord og 3 100 dekar er skog. Eiendommen på 52 000 dekar på Fosen i Trøndelag består for det meste av utmark, skog og jaktterreng.

HELLERUD GÅRD I LILLESTRØM KOMMUNE

Hellerud gårds historie som forsøksgård ønskes revitalisert ved å synliggjøre organisasjonen og eiendommens potensiale. Vi ønsker at gården skal bli en relevant og fremtidsrettet utviklingsgård.

Norges Vel driver 550 dekar på Hellerud i egen regi, av disse er 100 dekar økologisk drevet. I tillegg leies det ut 350 dekar til to naboer som dyrker gras for melkeproduksjon. For jordbruksdelen var avlingene gode med

600 kg per dekar på både bygg og høsthvete. På det økologiske arealet var det grønn gjødslingsår og speltproduksjon. Matspeltavlingen på ca. 300 kg ga det høyeste dekningsbidraget.

Høsten 2019 startet vi et større forsøksfelt med høstkorn i samarbeid med Norsk Bruksgenbank. Det er totalt sådd ut 92 forskjellige sorter som skal vurderes for fremtidig lagring i bruksgenbanken.

På Hellerud ble det ikke avvirket tømmer på grunn av ugunstige forhold, men en rotsalgsavtale ble tegnet til gode tømmerpriser. Avtalt avvirkning er planlagt i 2020.

Vi har hatt to samarbeidsprosjekter med Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) og Norsk Landbruksrådgivning (NLR) om bruk av fangvekster for å hindre avrenning. Prosjektet med NIBIO avsluttes medio 2020 og det skal utarbeides en rapport. Forsøket med fangvekstområde i samarbeid med NLR ble ikke vellykket på grunn av for lavt tilslag av gjenvekst på feltet.

På Hellerud gård har vi 11 000 kvadratmeter bygningsmasse til utleieformål. Da 4H flyttet ut etter mange år som leietaker på Hellerud, ble lokalene i bygningen bygd om til undervisningsformål, og i fjor høst åpnet Romerike Steinerskole på Hellerud gård.

ØVERLAND GÅRD I BÆRUM KOMMUNE

Formålet med Øverland er å stille gården og dens ressurser til disposisjon for lokale krefter innen matproduksjon, andelslandbruk og for skoleverket.

Underetasjen på Låven er regulert til næringsmiddelindustri og det har i 2019 vært et mindre bryggeri samt et økologisk meieri i etasjen.

På Øverland er det 438 dekar dyrket mark, av disse leies det ut 250 dekar til Hosle hestesenter for korn og gress.

Øverland Andelslandbruk har fra 2018 biodynamisk dyrking av frukt og grønt på ca. 140 dekar. Frukthagen utgjør tre dekar, samt to mindre jordflekker ved Murenveien benevnt Veimyr og Holen på samlet 25 dekar. Disse har i flere år vært i bruk som beite.

Bærum kommune har omdisponert arealplan for Sørjordet fra boligformål til LNFR-formål (landbruk, natur, friluftsliv og reindrift). På dette området er ca. 20 dekar ikke i bruk på grunn av en søppelfylling som kommunen opprettet på 60-tallet. Vi har dialog med kommunen for å finne løsninger for fremtidig bruk av deponiområder ved Øverland gård.

I 2019 har Norges Vel kontrollert kornaks og strå for uønsket opptak fra deponiet og kommunen har gjort grunnundersøkelser og påbegynt prosjektering for å finne løsninger for å bedre topplaget for revitalisering av landbruksjorda.

FOSEN OG VARGHIET SKOGER I TRØNDELAG

Norges Vels formål for Varghiet er å utøve aktivt og bærekraftig eiendoms- og næringsutviklingsarbeid i samarbeid med lokale aktører i landsdelen. Vi skal utvikle, forvalte og drifte skogen på en skogfaglig og bærekraftig måte i samarbeid med lokale skogaktører, samt videreutvikle flerbruksområder i skogen så de blir attraktive for friluftsliv, jakt og fiske.

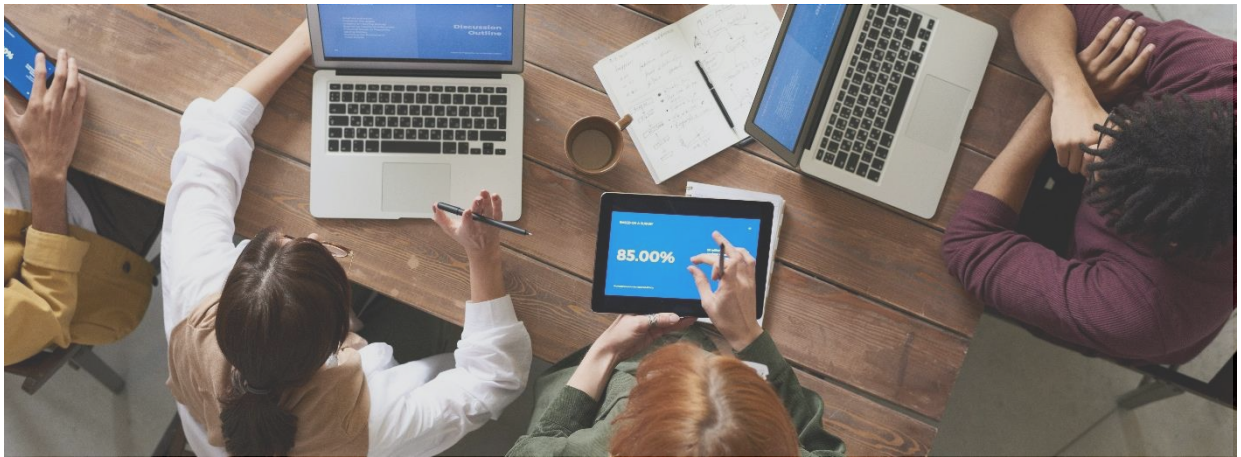
Kommunene gjennomfører taksering av viltbestand før jakten starter og legger føring på uttak. I 2019 ble det gjennomført jakt av tre ulike jaktlag. Vi får utbetalt andel av fiskerettigheter i Nordelva, der Stjørna JFF står for fiskekortsalg. Resten av Varghiets tjern og fiskevann inngår i Bjugn kommunes fiskekort-ordning.

For Varghiet skoger er det ikke avvirket skog i 2019 og skogplanene etterfølges. Veiutbedring etter naturskade i Avkrokstien er fullført. Forsterkning av infrastruktur ved Elveng bru ble gjort i samarbeid med Fosen Veg, Statens Vegvesen, Trøndelag fylkeskommune og Bjugn kommune, som ledd for å bedre tilgangen til skogeiendommer i regionen.

Vorphaugen gård ble solgt til en privat eier ved utgangen av 2019, ny eier vil bosette seg på eiendommen og etablere næringsvirksomhet. Kontrakten betinget et samarbeid med Indre Fosen kommune for utvikling av arbeidsplasser innenfor det kommunale programmet for omstillingsmidler.

Pettersvika ble solgt til privat eier oktober 2019.

www.norgesvel.no/eiendom

Styrker kommunikasjon og samfunnskontakt

I 2019 etablerte Norges Vel en egen kommunikasjonsavdeling, og det ble ansatt en kommunikasjonsjef som begynte i organisasjonen i august. Kommunikasjonssjefen er en del av organisasjonens ledergruppe.

Avdelingen har fagansvar for organisasjonens interne og eksterne kommunikasjon. Kommunikasjonsavdelingen har også ansvar for organisasjonens medlemsarbeid, Medaljen for lang og tro tjeneste og arbeidet med Norges Vels Gründerpris. Avdelingen har totalt fire ansatte.

EN VIKTIG DEL AV NORGES VELS STRATEGI

For Norges Vel betyr den nye avdelingen en betydelig styrking av vårt arbeid med kommunikasjon og samfunnskontakt. I en hverdag med et stadig økende tempo i kommunikasjonen, og stor konkurranse om å nå gjennom med budskap, er et styrket kommunikasjonsmiljø et viktig element i organisasjonens videre strategi. Den nye kommunikasjonsavdelingen leder også arbeidet med å revitalisere Norges Vel som medlemsorganisasjon og som en viktig møteplass for diskusjon og samskaping innen mat, landbruk og marine næringer.

NYE NETTSIDER OG ORGANISASJONSSYSTEM FOR MEDLEMSARBEIDET

Arbeidet i den nye avdelingen startet opp i midten av august. Hovedfokus for arbeidet ut 2019 var å etablere den nye avdelingen samtidig som man sikret operativ drift og økt synlighet, spesielt i digitale kanaler. Det ble også satt i gang egne prosjekter for etablering av nye nettsider både for Norges Vel og Medaljen, samt anskaffelse av et organisasjonssystem som blant annet vil bidra til å profesjonalisere medlemsarbeidet.

Det ble også satt i gang et arbeid for å fornye opplegget rundt Norges Vels Gründerpris, noe som blant annet har resultert i at det i 2020 oppnevnes en egen jury for prisen og at prisen skal deles ut på et eget fagarrangement høsten 2020.

ØKT SYNLIGHET OG NYSKAPENDE MEDLEMSORGANISASJON

Kommunikasjonsavdelingen satser offensivt inn i sitt første hele driftsår, og fokuser blant annet på:

- Å styrke Norges Vels digitale kommunikasjon, blant annet gjennom nye nettsider og en offensiv strategi i sosiale medier
- Etablere en nyskapende og profesjonell medlemsorganisasjon
- Øke Norges Vels synlighet i det politiske landskapet
- Søke om, og få tildelt, informasjonsstøtte fra Norad
- Videreutvikle og styrke arbeidet med Medaljen for lang og tro tjeneste

Medaljen for lang og tro tjeneste

Norges Vel tildeler Medaljen for lang og tro tjeneste for å synliggjøre og verdsette menneskers innsats i arbeidslivet. Medaljen er en unik, tradisjonsrik påskjønnelse som bedrifter kan benytte for å hedre ansatte med minst 30 års ansettelse hos samme arbeidsgiver.

I 2019 ble det tildelt 416 medaljer til ansatte i offentlige virksomheter og 2004 medaljer til ansatte i private virksomheter, totalt 2420 medaljer. Dette er en nedgang på 748 medaljer (24 prosent) sammenlignet med 2018. Nedgangen kan delvis forklares med innstramminger i finanspolitikken i flere år som gav en kraftig konjunkturedgang etter toppen våren 1987.

Det var 284 nye bedrifter som søkte om Medaljen i 2019.

www.medaljen.no

Norges Vels Gründerpris

Norges Vels Gründerpris gis i form av en sølvmedalje og skal oppmuntre til nyskaping og igangsetting. Gründerprisen gis til personer som har gjort en innsats i eget lokalsamfunn, organisasjon eller bedrift. Innsatsen skal kunne stå som et mønster for annen nyskaping. Det tildeles kun en pris årlig. I 2019 mottok vi 35 forslag på mottakere av Gründerprisen.

Administrerende direktør Øyvind Ørbeck Sørheim i Norges Vel sammen med gründerprisvinner Alexander Solstad Ringheim og hans kollega Marie Rødsten Sagen.

Norges Vels Gründerpris ble i 2019 tildelt Alexander Solstad Ringheim for etablering av larvebedriften Invertapro. Siden 2015 har Solstad Ringheim og et tverrfaglig team jobbet for å få på plass en fullskala fabrikk for insektproduksjon der det overordnede målet er å etablere insektproduksjon som en egen industri i Norge, få opp flere fabrikker for produksjon av føringredienser til oppdrettsnæringen og fôr av larver til fjørfe.

Insektproduksjon er det definitivt nybrottsarbeid i Norge, og for å lykkes med denne type pionerarbeid må man ha evne til å samarbeide. Invertapro har vist en forbilledlig evne til å samarbeide med forskere og studenter, næringsaktører, avfallsindustrien, Mattilsynet og investorer.

Norges Vels legater for næringsutvikling

Norges Vel forvalter de tre næringsutviklings-legatene Landbrukslegatet, Utdanningslegatet og Kultur- og miljølegatet som støtter prosjekter og tiltak som bidrar til nyskapende næringsutvikling innenfor naturbaserte næringer. På grunn av negativ fondsavkastning på legatene i 2018 ble det ikke tildelt midler fra Norges Vels legater i 2019. I 2020 blir det delt ut 900.000 kroner i legatmidler.

En ideell og uavhengig medlemsorganisasjon

Det Kongelige Selskap for Norges Vel er en ideell og uavhengig medlemsorganisasjon etablert i 1809, og er Norges eldste landsomfattende organisasjon. Norges Vel skaper bærekraftige arbeidsplasser og produkter innenfor mat, landbruk og marine næringer. Målet er å fremme livskraftige lokalsamfunn både nasjonalt og internasjonalt. Metodene er de samme som ved etableringen for mer enn 200 år siden: Samarbeid, kunnskapsdeling og entreprenørskap.

Norges Vel har 30 ansatte og tre prosjektansatte, hvorav de fleste holder til på hovedkontoret på Hellerud gård i Skedsmo kommune. Vi har også regionskontor i Bergen og landkontor i Tanzania, og et landkontor er under etablering i Mosambik.

NORGES VELS VISJON

Livskraftige lokalsamfunn

NORGES VELS MISJON

I samarbeid og dialog med våre medlemmer skal vi skape lokale bærekraftige arbeidsplasser og produkter innenfor mat, landbruk og marine næringer i nært samspill med offentlige og private samarbeidspartnere.

NORGES VELS LØFTE

Vi skal knytte de globale bærekraftsmålene til lokalsamfunnenes behov for økt lokal verdiskaping og fremtidsrettede arbeidsplasser.

VÅRE VERDIER

Vi fremmer bærekraftig utvikling bygget på et sosialt, miljømessig og økonomisk fundament. Vi tror på deltakende demokrati, rettferdig fordeling og likestilling.

UTVIKLINGSARBEIDET I NORGE

Norges Vel skal være en fremtidsrettet igangsetter og utvikler av lønnsom og ansvarlig næringsvirksomhet innenfor mat, landbruk og marine næringer. Vi skal spesielt rette oppmerksomheten mot FNs bærekraftsmål 12 om ansvarlig forbruk og produksjon.

UTVIKLINGSARBEIDET INTERNASJONALT

Norges Vel skal i partnerskap lede og delta i prosjekter som styrker lokale næringer innen mat, landbruk og akvakultur. Vårt internasjonale arbeid retter seg spesielt mot tre av FNs bærekraftsmål: Mål 2 om å utrydde sult og bidra til matsikkerhet, mål 8 om anstendig arbeid og økonomisk vekst, og mål 17 om samarbeid for å nå målene.

EIENDOMSFORVALTNING

Forvaltning av eiendom for Norges Vel er både verdibasert og økonomisk betinget. Norges Vel skal ha en økonomisk bærekraftig eiendomsdrift tilrettelagt for organisasjonens satsningsområder. Eiendomsforvaltningen skal støtte opp under FNs bærekraftsmål 12 om ansvarlig forbruk og produksjon.

HEDERSPRISER OG LEGATER

Norges Vel tildeler Medaljen for lang og tro tjeneste for å synliggjøre og hedre menneskers innsats i arbeidslivet. Årlig tildeler vi også Norges Vels Gründerpris for å oppmuntre og motivere til bærekraftig gründerskap i Norge. I tillegg forvalter og tildeler vi midler fra tre næringsutviklingslegater.

GEOGRAFISKE OMRÅDER

I Norge arbeider vi med prosjekter over hele landet. Internasjonalt følger vi norske utviklingspolitiske og andre utenrikspolitiske prioriteringer med tanke på geografiske satsningsområder. Hovedfokuset for det langsiktige internasjonale arbeidet er i øst- og sørlige Afrika.

SAMFUNNSANSVAR

Våre prosjekter skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser og produkter i lokalsamfunn. Vårt arbeid er spesielt relatert til FNs globale bærekraftsmål 2, 8, 12 og 17. Vi er opptatt av å styrke kvinners deltakelse og likestilling, og i alle våre prosjekter oppmuntrer vi til lik involvering av kjønnene både i forretningsdrift, organisering og eierskap. Norges Vel har nulltoleranse mot korrupsjon og jobber bevisst for å bekjempe dette, både i egen organisasjon og i de landene vi arbeider. Norges Vel er sertifisert Miljøfyrtårn, og har gjennomført en rekke tiltak for å gjøre driften mer miljøvennlig.

www.norgesvel.no/samfunnsansvar

ØKONOMI

Som ideell organisasjon er det et mål at virksomheten skal være i økonomisk balanse og at overskuddet tilbakeføres til nye utviklingsprosjekter som bidrar til livskraftige lokalsamfunn. Det arbeides kontinuerlig med å styrke organisasjonens økonomiske handlingsrom.

STYRE OG LEDELSE

Norges Vel er organisert som en forening, og er en medlemsorganisasjon der representantskapet er øverste organ. Representantskapet består av en representant for hver av organisasjonene som er medlem, 18 representanter for de personlige medlemmene, direksjonens medlemmer, samt fire representanter valgt av og blant Norges Vels ansatte. Direksjonen er styret i Norges Vel og ledes av preses. Direksjonen og preses velges av representantskapet. Direksjonen ansetter administrerende direktør.

VEDTEKTER

Vedtektene inneholder grunnleggende regler for hvordan Norges Vel skal drives og styres.

www.norgesvel.no/vedtekter

KONGELIG BESKYTTER

H.M. Dronning Sonja er organisasjonens høye beskytter i perioden 01.01.16. – 31.12.20. Det søkes om beskytterskap hos Det Kongelige Hoff hvert femte år, førstkommande søknad i 2020.

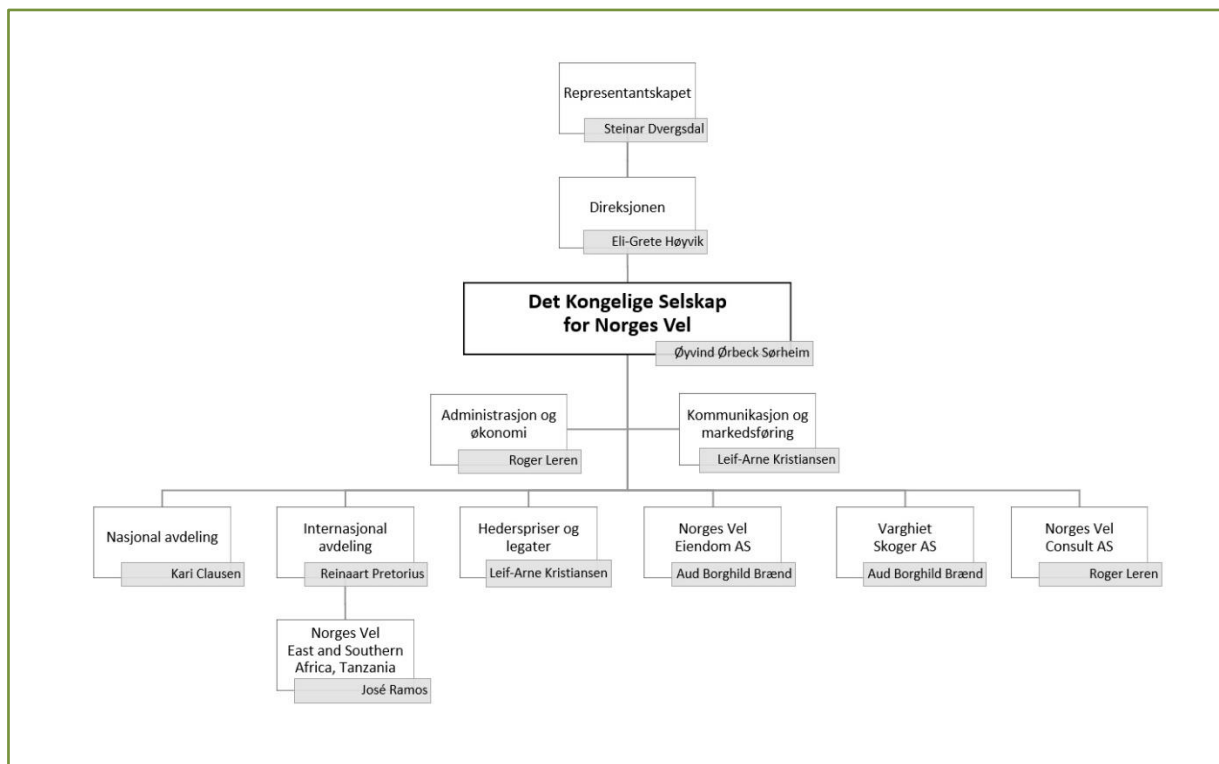
MEDLEMSORGANISASJONEN

31. desember 2019 hadde Norges Vel 28 organisasjonsmedlemmer og 337 personlige medlemmer. Norges Vel har fire æresmedlemmer per 31.12.18: Tor Breen, Johan Buttedahl, Thorvald Hillestad og Kristian Kaus.

www.norgesvel.no/medlem

Organisasjonsstruktur per 31.12.2019

Norges Vels styrende organer

REPRESENTANTSKAPET 2019

Ordinært representantskapsmøte ble gjennomført 19. juni 2019 på Hellerud gård. I alt 30 stemmeberettigede deltok. Representantskapet behandlet de ordinære vedtektsfestede sakene. I forkant av representantskapsmøtet ble det arrangert et åpent fagmøte med temaet: Bærekraftige matsystemer - hvordan sikre nok og riktig mat til en voksende befolkning?

ORGANISASJONSMEDLEMMER I REPRESENTANTSKAPET PER 19. JUNI 2019

4H Norge	Norges Bondelag	Norske Felleskjøp
NBBL Norske Boligbyggelags	Norges Bygdekvinnelag	Nortura SA
Landsforbund SA	Norges Bygdeungdomslag	Økologisk Norge
NIBIO Norsk institutt for bioøkonomi	Norges Fiskarlag	Selvaag Gruppen
Coop Norge SA	Norges Husflidslag	Stiftelsen Norsk Hestesenter
Den norske veterinærforening	Norges Skogeierforbund	Sunnmørsmat
Det norske skogselskap	Norsk Bonde- og Småbrukarlag	TINE SA
Det Norske Travelskap	Norsk Fjærfelag	Vestfold Landbruksselskap
Landkreditt bank	Norsk Landbruksrådgiving	Øverland Andelslandbruk
Norges Birøkerlag	Norsk Sau og Geit	

PERSONLIGE MEDLEMMER I REPRESENTANTSKAPET ETTER REPRESENTANTSKAPSMØTET 2019

Siri Ingeborg Bruem
 Per-Asbjørn Andvik
 Knut Arne Strømøy
 Arne Wikan
 Sigrun Røstad
 Hilde Hjelt
 Eivind Mjærum
 Karianne Burhol
 Michael Angstreich

Sunni G. Aamodt
 Knut Bjella
 Inga Kvalbukt
 Asbjørg Fyhn
 Knut Røflo
 Diana Ekren Grundt
 Hanne Frosta
 Hans Bøhle Aarhus
 Trond Gjessing

NORGES VELS REPRESENTANTER I REPRESENTANTSKAPET ETTER REPRESENTANTSKAPSMØTET 2019

Henriette Vivestad
 Tore Filbakk

Marius Sandvik
 Helene Lie

DIREKSJONEN ETTER REPRESENTANTSKAPSMØTET 2019**Eli Grete Høyvik**

Daglig leder Interplan AS
 Preses/styreleder fra 2016
 Direksjonsmedlem fra 2015

Elisabeth Grændsen

Økonomi- og administrasjonssjef i Stiftelsen
 Norsk Folkemuseum
 Visepreses/nestleder fra 2016
 Direksjonsmedlem fra 2015

Trond Rafoss

forsker, gründer og daglig leder i bedrifter
 innenfor havbruk, fiske og akvakultur
 Direksjonsmedlem fra 2019

Ragnhild Bjelland-Hanley

Seniorrådgiver fornybar energi
 Ansattvalgt direksjonsmedlem fra 2019

Lars Fredrik Stuve

bonde og tidligere administrerende direktør i
 Norske Felleskjøp
 Direksjonsmedlem fra 2019

Gunn Jorunn Sørum

Prosjektleder i Norsk Landbruksamvirke
 1. vara fra 2018

Steinar Dvergsdal

Driver melkeproduksjon og eiendomsselskaper
 Ordfører i representantskapet fra 2015

NORGES VELS LEDELSE I 2019**Øyvind Ørbeck Sørheim**

Administrerende direktør

Aud Borghild Brænd

Eiendomssjef
 Daglig leder i Norges Vel Eiendom AS og
 Varghiet Skoger AS

Kari Clausen

Utviklingssjef Norge

Roger Leren

Økonomisjef
 Daglig leder i Norges Vel Consult AS

Reinaart Pretorius

Utviklingssjef internasjonalt

Leif-Arne Kristiansen

Kommunikasjonssjef fra 01.09.

**Konsernregnskap
for**

**Det Kgl. Selskap for Norges Vel Konsern
per 31. desember 2019**

Foretaksnr. 965208739

Årsberetning 2019

Generelt om virksomheten

Det Kongelige Selskap for Norges Vels (Norges Vel) formål, visjon og verdier fremmes gjennom aktivitetene som gjennomføres i Norge og i utvalgte samarbeidsland. Utvikling av livskraftige lokalsamfunn er organisasjonens visjon. Målet er å skape lokale bærekraftige arbeidsplasser og produkter innenfor mat, landbruk og marine næringer.

Det Kongelige Selskap for Norges Vel har hovedkontor i Lillestrøm. I tillegg er det regionskontorer i Bergen og i Tanzania. Vårt utenlandskontor er registrert som en internasjonal frivillig organisasjon i tråd med landets lovgivning.

Selskapet har tre datterselskap som inngår i konsernregnskapet. Norges Vel Eiendom AS ble etablert i 1998 for å forvalte og utvikle Norges Vel eiendommer. Norges Vel Consult AS ble opprettet i 1990. Norges Vel Consult vil med utgangspunkt i Norges Vels kompetansebase arbeide med konkurranseutsatte konsulentoppdrag i Norge og internasjonalt. I 2014 overtok vi Varghiet Skoger AS som er en skogs- og næringseiendom på Fosen.

Utvikling i resultat og stilling samt sentrale risikoer og usikkerhetsfaktorer

Konsernet	jan-des 19	jan-des 18	jan-des 17
Driftsinntekter	75 429 887	78 763 353	86 715 519
Driftsresultat	-2 783 564	3 260 472	17 401 313
Årsresultat	-530 379	2 451 729	17 343 343
	31.12.jan-des 19	31.12.jan-des 18	31.12.jan-des 17
Balansesum	135 762 482	121 519 647	117 880 295
Egenkapital	93 396 044	93 926 423	91 474 694
Egenkapitalprosent	68,8%	77,3%	77,6%
Rentedekningsgrad	-12 805	1 688 967	54 923

Driftsinntektene i konsernet endret seg fra 78,8 mill. kr i fjor til 75,4 mill. kr i år, en reduksjon på -4,2 %. Årsresultatet ble -0,5 mill. kr. mot 2,5 mill. kr i fjor, en reduksjon på -121,6 %. Hovedårsakene til resultatnedgangen er en reduksjon av medaljetildelingen som hadde en resultat effekt på kr.2,7 millioner og ai 2018 fikk vi en ekstraordinær inntekt for fredning av skog i Varghiet Skoger AS på kr. 3,4 millioner.

Morselskapet	jan-des 19	jan-des 18	jan-des 17
Driftsinntekter	59 849 357	59 850 894	73 110 075
Driftsresultat	-2 354 515	1 602 464	17 808 824
Årsresultat	-230 284	716 858	18 014 816
	31.12.jan-des 19	31.12.jan-des 18	31.12.jan-des 17
Balansesum	129 483 263	114 522 144	103 853 105
Egenkapital	88 123 970	88 354 253	87 637 395
Egenkapitalprosent	68,1%	77,2%	84,4%
Rentedekningsgrad	-5 689	0	56 044

Driftsinntektene i morselskapet endret seg fra 59,9 mill. kr i fjor til 59,8 mill. kr i år, en reduksjon på -0,0 %. Årsresultatet ble -0,2 mill. kr. mot 0,7 mill. kr i fjor, en reduksjon på -132,1 %.

Det har ikke inntruffet andre forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for regnskapet.

Årsregnskapet gir en rettvise oversikt over utviklingen i foretaket, for resultatet i regnskapsåret og stillingen ved regnskapsårets slutt.

Årsberetning 2019

Fortsatt drift

Årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Det bekreftes herved at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Selskapets økonomisk og finansiell stilling kan beskrives som tilfredsstillende

Forsknings- og utviklingsaktiviteter

Konsernet og morselskapet driver ikke med FoU-aktiviteter, og har ikke hatt slike aktiviteter i regnskapsåret.

Investeringer, finansiering og likviditet (konsernet)

De samlede utbetalinger for investeringer i varige driftsmidler i regnskapsåret var - 2,3 mill. kr. De samlede utbetalinger for investeringer i aksjer var 6 mill. kr. De samlede utbetalinger for andre investeringsaktiviteter var 5,6. Med fradrag for innbetalinger etter salg av tilsvarende eiendeler, er netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter på - 8,3 mill. kr.

Konsernets likviditetsbeholdning per 31.12. i regnskapsåret var 65,5 mill. kr. Konsernets evne til egenfinansiering av investeringer er god, og konsernet hadde en positiv kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter i regnskapsåret på 0,0 mill. kr.

Konsernets kortsiktig gjeld utgjorde per 31.12. i regnskapsåret 21,4 % av samlet gjeld i selskapet, sammenlignet med 31,5 % per 31.12. i fjor. Selskapets finansielle stilling er god.

Totalkapitalen i konsernet var per 31.12. i regnskapsåret 135,8 mill. kr, sammenlignet med 121,5 mill. kroner per 31.12. året før. Egenkapitalandelen i konsernet per 31.12. i regnskapsåret var 68,79 %, sammenlignet med 68,79 % per 31.12. i fjor.

Investeringer, finansiering og likviditet (morselskapet)

De samlede utbetalinger for investeringer i varige driftsmidler i regnskapsåret var 0,3 mill. kr. De samlede utbetalinger for investeringer i aksjer var 6 mill. kr. De samlede utbetalinger for andre investeringsaktiviteter var 0. Med fradrag for innbetalinger etter salg av tilsvarende eiendeler, er netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter på - 6,3 mill. kr.

Morselskapets likviditetsbeholdning per 31.12. i regnskapsåret var 51,3 mill. kr. Morselskapets evne til egenfinansiering av investeringer er god, og morselskapet hadde en positiv kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter i regnskapsåret på 0,0 mill. kr.

Morselskapets kortsiktig gjeld utgjorde per 31.12. i regnskapsåret 19,5 % av samlet gjeld i morselskapet, sammenlignet med 27,8 % per 31.12. i fjor. Morselskapets finansielle stilling er god.

Totalkapitalen i morselskapet var per 31.12. i regnskapsåret 129,5 mill. kr, sammenlignet med 114,5 mill. kroner per 31.12. året før. Egenkapitalandelen i morselskapet per 31.12. i regnskapsåret var 68,06%, sammenlignet med 77,1 % per 31.12. i fjor.

Arbeidsmiljø og personale

Arbeidsmiljøet betraktes som godt, og det iverksettes løpende tiltak for å sikre et godt arbeidsmiljø. Det er en arbeidsmiljøgruppe i organisasjonen med representanter fra både arbeidsgiver- og arbeidstakersiden. Gruppen skal bidra aktivt til et godt og forsvarlig arbeidsmiljø i Norges Vel, herunder behandle planer og tiltak som følger av:

- Arbeidsmiljøundersøkelsen, som gjennomføres annethvert år,
- Bedriftshelsetjenesten og vernetjenesten
- Miljøfyrtårsarbeidet

Årsberetning 2019

Sykefraværet i selskapet var i 2019 var på 1,94 perosent mot 2,81 perosent i 2018. Det er ikke rapportert alvorlige ulykker eller skader.

Likestilling mellom kjønnene

Norges Vel arbeider for å fremme likestilling mellom kjønnene i organisasjonen både ved ansettelse, valg til tillitsverv og ellers. Over halvparten av de ansatte er kvinner (53%), to av seks i ledergruppa er kvinner og to av fem faste medlemmer i styret er kvinner (pereses og visepereses). Det er ikke iverksatt spesielle tiltak eller planlagt tiltak for å fremme likestilling og for å forhindre forskjellsbehandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene.

Miljørapport

Landbruksdriften er basert på miljø- og gjødselsplan og drives for øvrig i samsvar med Kvalitetssystemer i landbruket (KSL) og øvrige lovpålagte regler. I 2014 ble Norges Vel sertifisert som Miljøfyrtårn, og Norges Vel ble re-sertifisert i 2018 på bakgrunn av de miljøforbedrende tiltakene som er gjennomført i løpet av perioden. Driften forurenses i liten grad det ytre miljøet.

Effekt av Covid-19

Per i dag antar vi at største økonomiske effektene av koronasituasjonen vil være tap av inntekter fra medaljeutdelinger og fra utleievirksomheten. Antallet bestilte medaljer har gått kraftig ned i andre kvartal, men vi håper disse kun er utsatt til andre halvår. Enkelte leietakere som har mistet sine inntekter klarer ikke å dekke sine faste kostnader, herunder husleie. Vi og våre berørte leietagere vil bli noe kompensert gjennom krisepakken fra myndighetene. På kort sikt har vi ikke grunn til å anta at utviklingsarbeidet vil bli særlig berørt. Langsiktige virkninger er det for tidlig å si noe om

Årsresultat og dekning av årsunderskudd i morselskapet

Styret foreslår følgende dekning av årsunderskuddet, som er på kr -230 284:

Fremført udekket tap	-230 284
Totalt	-230 284

SKJETTEN den 15 april 2020

Eli-Grete Høyvik
Preses

Elisabeth Grændsen
Styremedlem

Lars Fredrik Stuve
Styremedlem

Trond Rafoss
Styremedlem

Ragnhild Bjelland-Hanley
Styremedlem

Øyvind Ørbeck Sørheim
Daglig leder

Resultatregnskap

Morselskap			Konsernet		
2019	2018	Note	2019	2018	
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER					
Driftsinntekter					
12 054 307	16 168 031	Salgsinntekt	1	15 887 170	19 837 164
47 795 050	43 682 863	Annen driftsinntekt	1,2	59 542 717	58 926 189
59 849 357	59 850 894	Sum driftsinntekter		75 429 887	78 763 353
Driftskostnader					
37 871 331	35 753 817	Varekostnad	14	39 395 815	37 260 666
19 869 958	17 984 045	Lønnskostnad	3	23 504 759	21 838 109
310 711	337 663	Avskrivning og nedskrivninger på varige driftsmidler	6	2 684 540	4 611 547
4 151 873	4 172 905	Annen driftskostnad	15	12 628 337	11 792 559
62 203 872	58 248 430	Sum driftskostnader		78 213 451	75 502 880
(2 354 515)	1 602 464	DRIFTSRESULTAT		(2 783 564)	3 260 472
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER					
Finansinntekter					
174 026	137 118	Annen renteinntekt	4	286 139	196 023
1 989 419	725 679	Annen finansinntekt	4	2 009 384	743 782
2 163 445	862 798	Sum finansinntekter		2 295 523	939 805
Finanskostnader					
3 978	0	Annen rentekostnad		4 110	145
35 235	1 748 404	Annen finanskostnad	4	38 228	1 748 404
39 213	1 748 404	Sum finanskostnader		42 338	1 748 549
2 124 232	(885 606)	NETTO FINANSPOSTER		2 253 185	(808 744)
(230 284)	716 858	ORDINÆRT RES. FØR SKATTEKOSTNAD		(530 379)	2 451 729
0	0	Skattekostnad på ordinært resultat	5	(0)	0
(230 284)	716 858	ORDINÆRT RESULTAT		(530 379)	2 451 729
(230 284)	716 858	ÅRSRESULTAT FØR MINORITETSINT.		(530 379)	2 451 729
(230 284)	716 858	ÅRSRESULTAT		(530 379)	2 451 729
OVERFØRINGER OG DISPONERINGER					
0	0	Avgitt konsernbidrag		0	0
0	716 858	Overføringer annen egenkapital		0	716 858
(230 284)	0	Fremføring av udekket tap		(530 379)	1 734 870
(230 284)	716 858	SUM OVERFØRINGER OG DISP.		(530 379)	2 451 729

Balanse pr. 31. desember 2019

Morselskap		Konsernet		
2019	2018	Note	2019	2018
EIENDELER				
ANLEGGSMIDLER				
Varige driftsmidler				
13 653 926	13 653 926	6	42 698 525	42 442 745
0	0		1 697 784	2 064 262
615 997	583 298		853 464	1 066 637
14 269 923	14 237 224		45 249 773	45 573 645
Finansielle anleggsmidler				
28 650 000	28 650 000	7	0	0
127 942	12 515 152	8	127 942	12 515 152
0	0		75 173	87 147
28 777 942	41 165 152		203 115	12 602 299
43 047 865	55 402 376		45 452 888	58 175 944
OMLØPSMIDLER				
Fordringer				
3 398 508	4 050 260		4 813 701	5 224 599
717	384 570		216 120	658 538
12 246 277	9 418 601	9	0	0
15 645 502	13 853 432		5 029 821	5 883 137
Investeringer				
18 549 999	0	8	18 549 999	0
1 217 426	0	8	1 217 426	0
19 767 425	0		19 767 425	0
51 286 065	45 266 336	10	65 512 348	57 460 567
86 698 993	59 119 768		90 309 594	63 343 704
129 746 857	114 522 144		135 762 482	121 519 648

Balanse pr. 31. desember 2019

Morselskap					Konsernet	
2019	2018		Note	2019	2018	
EGENKAPITAL OG GJELD						
EGENKAPITAL						
		Opptjent egenkapital				
88 123 970	88 354 253	Annen egenkapital	11	93 396 044	94 557 421	
0	0	Udekket tap		0	(630 998)	
88 123 970	88 354 253	Sum opptjent egenkapital		93 396 044	93 926 423	
88 123 970	88 354 253	Sum egenkap. henf. til morselsk. eiere		93 396 044	93 926 423	
88 123 970	88 354 253	SUM EGENKAPITAL		93 396 044	93 926 423	
GJELD						
LANGSIKTIG GJELD						
		Avsetning for forpliktelser				
0	0	Pensjonsforpliktelser	12	0	0	
33 284 198	18 890 961	Andre avsetninger for forpliktelser	16	33 284 198	18 890 961	
33 284 198	18 890 961	Sum avsetning for forpliktelser		33 284 198	18 890 961	
33 284 198	18 890 961	SUM LANGSIKTIG GJELD		33 284 198	18 890 961	
KORTSIKTIG GJELD						
1 792 394	1 361 486	Leverandørgjeld		2 570 833	2 020 256	
2 402 622	2 446 617	Skyldig offentlige avgifter		2 651 517	2 678 279	
300 000	65 092	Kortsiktig gjeld til konsernselskap	13	0	0	
3 843 673	3 403 735	Annen kortsiktig gjeld		3 859 889	4 003 729	
8 338 689	7 276 930	SUM KORTSIKTIG GJELD		9 082 239	8 702 263	
41 622 888	26 167 891	SUM GJELD		42 366 438	27 593 224	
129 746 857	114 522 144	SUM EGENKAPITAL OG GJELD		135 762 482	121 519 648	

Hellerud 15 april 2020

Eli-Grete Høyvik
Preses

Lars Fredrik Stuve

Trond Rafoss

Øyvind Ørbeck Sørheim
Administrerende Direktør

Ragnhild Bjelland-Hanley

Elisabeth Grændsen

Noter

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk, herunder norske regnskapsstandarder.

Konsolidering prinsipper

Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontrollen er overført til konsernet (oppkjøpstidspunktet).

I konsernregnskapet erstattes posten aksjer i datterselskap i selskapsregnskapet med datterselskapets eiendeler og gjeld. Konsernregnskapet utarbeides som om konsernet var en økonomisk enhet. Transaksjoner, urealisert fortjeneste og mellom værende i konsernet elimineres.

Kjøpte datterselskaper regnskapsførers i konsernregnskapet basert på morselskapets anskaffelseskost. Anskaffelseskost tilordnes identifiserbare eiendeler og gjeld i datterselskapet, som oppføres i konsernregnskapet til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Eventuell merverdi ut over hva som kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld, balanseføres som goodwill. Goodwill behandles som en residual og balanseføres med den andelen som er observert i oppkjøpstransaksjonen.

Klassifisering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie og bruk klassifiseres som anleggsmidler. Eiendeler som er tilknyttet varekretsløpet, klassifiseres som omløpsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år. For gjeld legges samme kriterier til grunn for å skille mellom langsiktig og kortsiktig gjeld. Første års avdrag på langsiktig gjeld og langsiktige fordringer klassifiseres likevel ikke som kortsiktig gjeld eller omløpsmiddel.

Anskaffelseskost

Anskaffelseskost for eiendelen omfatter kjøpesummen for eiendelen med fradrag for rabatter o.l. og med tillegg for direkte kjøpsutgifter som frakt, toll, ikke refunderbare offentlige avgifter og andre direkte utgifter til anskaffelsen.

Inntektsføring

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen. Andelen av salgsinntekter som knytter seg til fremtidige serviceytelser, balanseføres som uopptjent inntekt ved salget og inntektsføres deretter i takt med levering av ytelsene.

Salgsinntekter

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget på transaksjonstidspunktet, redusert med merverdiavgift, rabatter, avslag og returnerte varer. Tjenester blir inntektsført i takt med utførelsen. Resultatføring av vederlaget skjer når produktet er overlevert kunde, og det ikke er uoppfylte forpliktelser som kan påvirke kundens aksept av produktet. Levering anses å være foretatt når produktet er levert på avtalt sted, og risiko for tap og ukurans er overført til kunden. Avsetninger for reklamasjoner, returer og eventuelle kvantumsrabatter skjer på bakgrunn av erfaringstall fra tidligere perioder.

Leieinntekter av fast eiendom

Inntekter fra utleie av fast eiendom inntektsføres med den del av leieinntektene som gjelder leie innenfor regnskapsåret. Ved leiefritak eller rabattert leie en periode, blir leieinntekten for den resterende leieperioden fordelt lineært over hele leieperioden. Balanseført verdi av fremtidige leiebetalinger som oppstår ved leiefritak eller rabatt vurderes til virkelig verdi slik som beskrevet

Noter

under verdsettelse av fordringer. Avtaler som inneholder leiejusteringer fastsatt etter prisindekser over leieperioden er ikke regnet som rabatt ved vurdering av inntektsføring av leieinntekter.

Varige driftsmidler

Tomter avskrives ikke. Andre varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid. Når det senere er en indikasjon på at levetiden til et driftsmiddel avviker fra det som er lagt til grunn ved anskaffelsen, og avviket er betydelig, endres avskrivningsplanen, og gjenværende balanseført verdi fordeles over det nye estimatet på levetid. Vedlikehold av driftsmidlene kostnadsføres, mens påkostninger og forbedringer tillegges kostpris på driftsmiddelet og avskrives i takt med driftsmiddelet. Det betyr blant annet at ved kjøp av brukt driftsmiddel trekkes skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring i forhold til driftsmiddelets stand på anskaffelsestidspunktet.

Leide (leasede) driftsmidler balanseføres som driftsmiddel hvis leiekontrakten anses som finansiell.

Nedskrivning av anleggsmidler

Ved indikasjon på at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test av verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmiddel som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og bruksverdi, foretas en nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp.

Tidligere nedskrivninger reverseres hvis forutsetningene for nedskrivningen ikke lenger er tilstede, med unntak for tidligere nedskrivning av goodwill.

Aksjer i datterselskap

Datterselskap er selskap der morselskapet har kontroll, og dermed bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt ved å eie mer enn halvparten av den stemmeberettigede kapitalen. Oversikt over selskap som er datterselskap er angitt i nummerert note til regnskapet.

Aksjer i datterselskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Kostperisen økes når morselskapet tilfører datterselskapet økt egenkapital ved kapitalutvidelse, eller når det gis konsernbidrag fra morselskapet til datterselskapet. Mottatt utbytte og konsernbidrag resultatføres i utgangspunktet som inntekt, men bare i den grad mottatt utbytte og konsernbidrag ikke i vesentlig grad overstiger vår andel av opptjent egenkapital i selskapet i vår eiertid. Mottatt utbytte som etter denne vurderingen ikke blir inntektsført, vil føres som en reduksjon av anskaffelseskost. Morselskapet regnskapsfører utbytte og konsernbidrag det samme året som datterselskapet avsetter beløpet.

Andre anleggsaksjer og andeler

Aksjene vurderes til laveste verdi av historisk kostpris og antatt salgsverdi.

Investeringer i børsnoterte aksjer

For kortsiktige investeringer i børsnoterte aksjer brukes markedsverdiprinsippet. Verdien i balansen tilsvarer markedsverdien av investeringene per 31.12. Mottatt utbytte, og realiserte og urealiserte gevinster/tap, resultatføres som finansposter.

Fordringer

Kundefordringer føres opp i balansen etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning for tap foretas etter en individuell vurdering av de vesentligste kundefordringene. I tillegg beregnes en avsetning som skal dekke påregnelig tapsrisiko. Ved den individuelle vurderingen anses utsettelse og mangler ved betalinger, og eventuelle andre kjente opplysninger om at en kunde har økonomiske problemer, som indikatorer på at det må avsettes for tap.

Noter

Andre fordringer, både omløpsfordringer og anleggsfordringer, føres opp til det laveste av pålydende og virkelig verdi. Virkelig verdi er nåverdien av fremtidige innbetalinger. Det foretas likevel ikke neddiskontering når effekten av neddiskontering er uvesentlig for regnskapet. Avsetning til tap vurderes på samme måte som for kundefordringer.

Gjeld

Gjeld balanseføres til nominelt gjeldsbeløp.

Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes på grunnlag av de midlertidige forskjellene som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, og eventuelt ligningsmessig underskudd til framføring, ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode, utlignes. Utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller og underskudd til framføring som ikke kan utlignes, balanseføres i den grad skattefordelen antas å kunne utnyttes gjennom framtidig skattepliktig inntekt. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet, og underskudd til framføring, begrunnes med antatt framtidig inntjening. Utsatt skatt og utsatt skattefordel som kan balanseføres, oppføres netto i balansen.

Skatt på avgitt konsernbidrag som føres som økt kostpris på aksjer i datterselskap, og skatt på mottatt konsernbidrag som føres som reduksjon av balanseført beløp på investeringer i datterselskap, føres direkte mot skatt i balansen (mot betalbar skatt dersom konsernbidraget har virkning på betalbar skatt, og mot utsatt skatt hvis konsernbidraget har virkning på utsatt skatt). Utsatt skatt både i selskapsregnskapet og i konsernregnskapet balanseføres til nominell verdi.

Selskapet er ikke eget skattesubjekt, slik at det ikke er ført opp skattekostnader i resultatregnskapet, og heller ikke betalbar skatt eller utsatt skatt i balansen. Skatt på inntekt og formue utlignes hos selskapets eier(e) direkte sammen med andre inntekter og annen formue til selskapets eier(e).

Pensjonsforpliktelser

Norges Vel har pensjonsordninger i Statens pensjonskasse. Det er en ordning med premieoppfølging uten fond. Premieutbetalingen for ett år til med opptjening, der årets premie er årets kostnad. Det er da ingen regnskapsføring ihht. NRS6

Utenlandsk valuta

Fordringer og gjeld i utenlandsk valuta vurderes etter kursen ved regnskapsårets slutt. Kursgevinster og kurstap klassifiseres som finansposter.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter og bankinnskudd.

Utlevering av årsregnskap

Ønsker man å få utlevert årsregnskapet vennlig send en e-post til norgesvel@norgesvel.no.

Noter

Note 1 - Salgsinntekt

(Beløp i NOK)

	Norges Vel		Konsern	
	2 019	2018	2 019	2018
Virksomhetsområde				
Nasjonalt utviklingsarbeid	6 092 094	6 920 698	9 568 573	10 478 836
Internasjonalt utviklingsarbeid	41 481 169	37 763 079	41 481 169	37 763 079
Hedersbevisninger	11 189 253	14 246 219	11 189 253	14 246 219
Eiendom			12 104 051	15 354 321
Medlem og administrasjon	1 086 841	920 898	1 086 841	920 898
Sum	59 849 357	59 850 894	75 429 887	78 763 353
Geografisk fordeling				
Norge	18 368 188	22 087 815	33 948 718	41 000 274
Afrika	41 481 169	37 763 079	41 481 169	37 763 079
Øvrige land	-	-	-	-
Sum	59 849 357	59 850 894	75 429 887	78 763 353

Note 2 - Offentlige tilskudd

(Beløp i NOK)

	Norges Vel		Konsern	
	2 019	2018	2 019	2 018
NORAD/UD	39 609 356	35 819 477	39 609 356	35 819 477
Øvrig internasjonalt	-	668 445	0	668 445
MVA-kompensasjon	881 459	690 272	881 459	690 272
LMD-midler	2 020 000	2 020 000	2 020 000	2 020 000
Nasjonalt utviklingsarbeid	2 634 449	2 475 026	2 634 449	2 475 026
Renovering av bygning	-	-	0	600 000
Jordbruksstøtte	-	-	428 449	660 085
Sum	45 145 264	41 673 220	45 573 713	42 933 305

Noter

Note 3 - Lønnskostnad

(Beløp i NOK)

Lønnskostnader	Norges Vel		Konsern	
	2 019	2018	2 019	2018
Lønninger	15 044 613	13 408 550	18 679 414	17 247 550
Arbeidsgiveravgift	2 810 147	2 595 572	2 810 147	2 595 572
Pensjonskostnader	471 423	410 106	471 423	410 106
Andre ytelser	1 543 775	1 569 817	1 543 775	1 584 881
Sum	19 869 958	17 984 045	23 504 759	21 838 109
Gjennomsnittlig antall årsverk	27,00	26,0	27,00	26,00

Ytelser til ledende personer mv.
(Beløp i hele NOK)

	2019				
	Lønn	Styrehonorar	Periodisert pensjonskostnader	Annen godtgjørelse	Sum
Administrerende direktør	1 109 894	-	27 747	-	1 137 641
Direksjonen	-	292 880	-	-	-
	2018				
	Lønn	Styrehonorar	Periodisert pensjonskostnader	Annen godtgjørelse	Sum
Administrerende direktør	1 072 073	-	21 618	-	1 093 691
Direksjonen	-	249 696	-	-	249 696

Administrerende direktør har avtale om lønn i et tre måneder etter fratreden fra sin stilling.

Revisor

Godtgjørelse til revisor er fordelt på

Revisjonshonorar fordeles på	Norges Vel		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Lovpålagt revisjon	130 394	180 986	231 394	251 986
Andre attestasjonstjenester	389 802	231 256	389 802	231 256
Skatterådgivning	-	20 625	-	20 625
Andre tjenester utenfor revisjonen	13 500	36 143	13 500	36 143
Sum	533 697	469 010	634 697	540 010

Fradragsberettiget merverdiavgift er ikke inkludert i revisjonshonoraret.

Noter

Note 4 - Finansinntekter og -kostnader

Finansinntekter	Norges Vel		Konsern	
	2 019	2018	2 019	2018
Renteinntekt	174 026	137 118	286 139	211 150
Gevinst aksjer	1 375 215		1 375 215	
Aksjeutbytte	613 415	627 078	613 415	627 078
Annen finansinntekt		91 042	19 965	94 017
Valutagevinst	789	7 560	789	7 560
Sum finansinntekter	2 163 445	862 798	2 295 523	939 805

Finanskostnader	Norges Vel		Konsern	
	2 019	2018	2 019	2018
Rentekostnader	2 273	-	4 110	145
Verditap aksjer	-	1 745 668	-	1 745 668
Annen finanskostnad	3 978	-	5 266	-
Valutatap	32 962	2 735	32 962	2 735
Sum finanskostnader	39 213	1 748 403	42 338	1 748 548
SUM finansposter	2 124 232	-885 605	2 253 185	-808 743

Note 5 - Skattekostnad på ordinært resultat

(Beløp i NOK)

Årets skattekostnad fordeler seg på:	Norges Vel		Konsern	
	2 019	2018	2 019	2018
Betalbar skatt	-	-	-	-
Korreksjon betalbar skatt tidligere år	-	-	-	-
Endring i utsatt skatt	-	-	-	-
Effekt av endring i skattesats	-	-	-	-
Sum skattekostnad	-	-	-	-

Beregning av årets skattegrunnlag:

Resultat før skattekostnad	-230 284	716 858	-530 379	2 451 728
Permanente forskjeller *)		-	-3 096	10 355
Endring i midlertidige forskjeller			-1 429 776	3 046 353
Ikke skattepliktig inntekt	230 284	-716 858	230 284	-716 858
anvendelse av fremførbart underskudd			1 732 967	-4 791 578
Årets skattegrunnlag	-	-	-	-

Oversikt over midlertidige forskjeller:

Fordringer	-	-	-50 000	-50 000
Varer	-	-	-6 786 548	-
Anleggsmidler	-	-	-	-6 173 765
Avsetning etter god regnskapsskikk	-	-	-	-
Pensjoner	-	-	-	-
Gevinst- og tapskonto	-	-	144 734	-
Sum	-	-	-6 691 814	-6 223 765
Forskjeller som ikke inngår i beregningen			6 691 814	6 223 765
Utsatt skatt / skattefordel	-	-	-	-

Noter

Fra inntektsåret 2018 er skattesatsen på alminnelig inntekt i Norge redusert til 22 %. Utsatt skatt og utsatt skattefordel per 31. desember 2018 er beregnet med bruk av en skattesats på 23 %. Effekten på årets skattekostnad utgjør kr 0,-.

Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 22 % av resultat før skatt:

	Norges Vel	Konsern
	2 019	2 019
Resultat før skatt	-	-
23 % skatt av resultat før skatt	-	-
ikke skattepliktige inntekter	-	-
effekt av ikke balanseført utsatt skattefordel	-	-
Permanente forskjeller (23%)*	-	-
Beregnet skattekostnad	-	-
Effektiv skattesats **)	0,0 %	0,0 %

*) Inkluderer: ikke fradragsberettigede kostnader, som for eksempel representasjon

***) Skattekostnad i prosent av resultat før skatt

Selskap Norges Vel har totalt MNOK 35 348 172 underskudd til fremføring per 31.12.2019. Av dette er 0 balanseført per 31.12.2019. Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart underskudd i enkelte datterselskap på totalt MNOK 7,7, er ikke balanseført per 31.12.2019. Dette skyldes at selskapet ikke forventer å kunne utnytte underskuddet i overskuelig fremtid.

Note 6 - Varige driftsmidler

(Beløp i NOK)

Norges Vel

Varige driftsmidler	Tomter/bygning er og annen eiendom	Maskiner og inventar	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost pr 01.01.	16 979 203	3 265 870	20 245 073
Tilgang kjøpte driftsmidler	-	343 410	343 410
Avgang solgte driftsmidler	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12.	16 979 203	3 609 280	20 588 483
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-3 325 277	-2 993 283	-6 318 560
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	-	-	-
Reverserte nedskrivninger 31.12.	-	-	-
Balanseført verdi pr. 31.12.	13 653 926	615 997	14 269 923
Årets avskrivninger	-	-310 711	-310 711
Årets nedskrivninger	-	-	-
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-
Økonomisk levetid			
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær 3-5 år	

Noter

Konsern

Varige driftsmidler	Tomter/bygning er og annen eiendom	Maskiner og inventar	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost pr 01.01.	58 623 449	8 348 055	66 971 504
Tilgang kjøpte driftsmidler	2 667 261	343 410	3 010 671
Avgang solgte driftsmidler	4 147 031	309 667	4 456 698
Anskaffelseskost 31.12.	57 143 679	8 381 798	65 525 477
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-14 445 153	-5 830 551	-20 275 704
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	-	-	-
Reverserte nedskrivninger 31.12.	-	-	-
Balanseført verdi pr. 31.12.	42 698 526	2 551 247	45 249 773
Balanseført verdi pr. 31.12.			
Årets avskrivninger	-1 818 251	-866 289	-2 684 540
Årets nedskrivninger (inkl. reverseringer)	-	-	-
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-
Økonomisk levetid	10-15 år	3-5 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	

Note 7 - Datterselskap, tilknyttet selskap og felleskontroller virksomhet

(Beløp i NOK)

Selskaps navn	Ervervet	Kontor	2 019		2 018
			Eierandel	St.andel	Eierandel
Norges Vel Eiendom AS	30.11.1998	Skjetten, Norge	100 %	100 %	100 %
Norges Vel Consult AS	01.01.1990	Skjetten, Norge	100 %	100 %	100 %
Varghiet Skoger AS	30.06.2014	Bjugn, Norge	100 %	100 %	100 %

Investering etter kostmetoden (Selskapsregnskapet)

Selskaps navn	Aksjekapital	Antall aksjer	Balanseført	Egenkapital	Resultat 2019
Norges Vel Eiendom AS	210 000	150	3 850 614	4 060 614	-631 567
Norges Vel Consult AS	500 000	250	289 288	789 288	456 238
Varghiet Skoger AS	60 000 030	4 000 002	-30 927 857	29 072 173	-124 766
Totalt	60 710 030	4 000 402	-26 787 955	33 922 075	-300 095

Noter

Note 8 - Investeringer i aksjer og andeler

(Beløp i NOK)

	Anskaff. kost	Bokført verdi	Resultatført verdiendring
Markedsbaserte aksjer			
Mowi ASA	2 654 890	3 674 020	1 019 130
Orkla ASA	85 100	88 960	3 860
Norsk Hydro	6 348 513	3 366 620	-2 981 893
Sparebank 1 SMN	4 890 000	6 012 000	1 122 000
Telenor	165 000	157 450	-7 550
Rec Silicon	183 300	53 560	-129 740
Aker ASA	924	1 087	163
Sum markedsbaserte aksjer	14 327 727	13 353 697	-974 030
Markedsbaserte obligasjoner			
KLP Nåtid	1 100 000	1 117 426	17 426
Sum markedsbaserte obligasjoner	1 100 000	1 117 426	17 426
Andre finansielle instrumenter			
KLP framtid	4 900 000	5 296 302	396 302
Sum andre finansielle instrumenter	4 900 000	5 296 302	396 302

Finansielle instrumenter er verdsatt til virkelig verdi. Virkelig verdi er fastsatt i henhold til verdien som er observerbar i markedet på balansedagen.

(Beløp i NOK)

	Eierandel	Anskaffelses kost	Balanseført verdi	Markeds verdi
Tun Media	0,0 %	8 080	8 080	-
Andeler i Viken Skog BA	0,0 %	114 862	114 862	-
Bruksgenebanken BA	33,3 %	5 000	5 000	-
Sum		127 942	127 942	-

Noter

Note 9 - Fordringer på konsernselskap

(Beløp i NOK)

Norges Vel

Fordringer	Eiendom		Consult		Varghiet	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Lån til foretak i samme konsern	-	-	-	-	-	-
Kundefordringer	12 324 531	9 246 531	-	161 230	12 730	10 840
Andre fordringer	-	-	-	-	-	-
Sum	12 324 531	9 246 531	-	161 230	12 730	10 840

Gjeld	Eiendom		Consult		Varghiet	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Leverandørgjeld	-	-	-	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld	-	-	90 984	-	300 000	-
Sum	-	-	90 984	-	300 000	-

Det eksisterer ingen pantstillelse, garantier eller annen sikkerhetsstillelse til fordel for foretak i samme konsern.

Note 10 - Bundne bankinnskudd, trekkrettigheter

(Beløp i NOK)

	Norges Vel		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Bundne skattetrekkmidler	916 225	872 648	916 225	872 648
Bundne prosjektkontoer	35 846 114	27 307 809	35 846 114	27 307 809
Øvrige bankinnskudd og kontanter	14 523 726	17 085 879	28 750 009	29 280 110
Sum bankinnskudd, kontanter o.l.	51 286 065	45 266 336	65 512 348	57 460 567

Note 11 - Egenkapital

(Beløp i NOK)

	Norges Vel		
	Udekket Tap	Annen EK	Sum
Egenkapital pr 31.12.2018	-	88 354 253	88 354 253
Årets resultat	-	-230 284	-230 284
Egenkapital pr 31.12.2019	-	88 123 969	88 123 969

	Konsern		
	Udekket Tap	Annen EK	Sum
Egenkapital pr 31.12.2018	-630 998	94 557 421	93 926 423
Årets resultat	630 998	-1 161 377	-530 379
Egenkapital pr 31.12.2019	-	93 396 044	93 396 044

Noter

Note 12 - Pensjonsforpliktelser

Norges Vel pensjonsordning er offentlig via SPK. Vår ordning er premieoppfølging uten fond. Premiebetalingen for ett år til med opptjening. Årets premie er årets kostnad. Vi har da ingen forpliktelser derfor ingen regnskapsføring ihht NRS6

Note 13 - Transaksjoner nærstående parter

Oversikt nærstående parter og tilknytninger

Nærstående part	Tilknytning	Eierandel
Norges Vel Eiendom AS	Datterselskap	100 %
Norges Vel Consult AS	Datterselskap	100 %
Varghiet Skoger AS	Datterselskap	100 %

Transaksjoner med nærstående parter

Gruppen har kun to typer av transaksjoner med nærstående parter. Det er fordeling av andel felleskostnader til datterselskap. Alle ansatte er ansatt i morselskapet, pga. tilknytningen til Statens Pensjonskasse, men de utfører arbeid også i datterselskapene.

Balansen inkluderer følgende beløp som følge av transaksjoner med tilknyttede selskaper:

(Beløp i NOK)

	2019	2018
Felleskostnader	1 760 109	1 728 470
Lønnskostnader	3 634 801	3 839 001
Sum	5 394 910	5 567 471

Note 14 - Varekostnad

(Beløp i NOK)

	Norges Vel		Konsern	
	2 019	2018	2 019	2 018
Internasjonal bistandskostnader	34 459 187	31 466 278	34 459 187	31 466 278
Varekost medaljen	2 727 335	3 106 880	3 759 086	3 106 880
Nasjonale prosjektkostnader	531 134	961 295	531 134	1 996 812
Innsatsfaktorer landbruk		-	492 733	471 332
Andre variable kostnader	153 675	219 364	153 675	219 364
Sum	37 871 331	35 753 817	39 395 815	37 260 666

Noter

Note 15 - Annen driftskostnad

(Beløp i NOK)	Norges Vel		Konsern	
	2 019	2018	2 019	2 018
	Ikt Kostnader	1 078 442	902 444	1 103 455
Konsulenttjenester	1 274 726	1 013 751	2 931 478	1 557 290
Reisekostnader	878 308	1 204 793	1 049 290	1 357 331
Vedlikeholdskostnader		-	2 176 293	2 484 944
Driftskostnader eiendom			2 306 755	1 816 632
Øvrige driftskostnad	920 396	1 051 917	3 061 065	3 661 228
Sum	4 151 873	4 172 905	12 628 337	11 792 559

Note 16 - Andre avsetninger for forpliktelser

(Beløp i NOK)

Bistands forpliktelser	Norges Vel		Norges Vel Konsern	
	2019	2018	2019	2018
	Ubrukte prosjektmidler Norad	7 546 141	-521 422	7 546 141
Ubrukte prosjektmidler .UD	25 347 622	19 109 865	25 347 622	19 109 865
Ubrukte prosjektmidler Øvrige	390 436	302 518	390 436	302 518
Sum	33 284 198	18 890 961	33 284 198	18 890 961

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Ragnhild Bjelland-hanley

Styremedlem

Serienummer: 9578-5998-4-798589

IP: 85.165.xxx.xxx

2020-04-17 07:30:44Z

Øyvind Ørbeck Sørheim

Daglig leder

Serienummer: 9578-5993-4-3393123

IP: 84.209.xxx.xxx

2020-04-18 15:36:28Z

Eli Grete Høyvik

Styreleder

Serienummer: 9578-5993-4-2581186

IP: 79.170.xxx.xxx

2020-04-18 21:11:35Z

Elisabeth Grændsen

Styremedlem

Serienummer: 9578-5998-4-924455

IP: 195.159.xxx.xxx

2020-04-20 14:25:34Z

Lars Fredrik Stuve

Styremedlem

Serienummer: 9578-5997-4-365964

IP: 77.16.xxx.xxx

2020-04-20 21:42:58Z

Trond Rafoss

Styremedlem

Serienummer: 9578-5995-4-543370

IP: 193.213.xxx.xxx

2020-04-21 10:32:48Z

Penneo Dokumentnøkkel: 4Y76V-OPFOH-OKILE-TX6OP-7EXDQ-1N30Q

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

Uavhengig revisors beretning

Til styret i Det Kongelige Selskap For Norges Vel

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Det Kongelige Selskap For Norges Vel sitt årsregnskap.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Foreningsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og • Konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter • Gir foreningsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Det Kongelige Selskap For Norges Vel per 31. desember 2019 og av foreningens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge • Gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Det Kongelige Selskap For Norges Vel per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge.
--	---

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av foreningen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon identifisert ovenfor med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi, på bakgrunn av arbeidet vi har utført, konkluderer med at disse andre opplysningene inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å uttale oss om dette. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til foreningens og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av tap er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foreningens og konsernets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

BDO AS

Leif Åge Aabø
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Leif Åge Aabø

Partner

Serienummer: 9578-5993-4-2459280

IP: 188.95.xxx.xxx

2020-04-30 10:50:48Z

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>